

Förslag A 1958/UVN
Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden

Betænkning over A 1958/UVN medlemsförslag om jämställd klimatpolitik

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- att analysera och utvärdera policys och klimatinsatser utifrån ett jämställdhetsperspektiv
- att konsuppdela statistik om konsumtionsmönster, vanor och hur olika politiska beslut påverkar
- att ta med jämställdhetsperspektivet vid framtagandet av nya förslag på klimatområdet
- att ta hänsyn till mäns, kvinnors, pojkers och flickors olika förutsättningar vid klimatanpassningar
- att säkra kvinnors inflytande i alla delar av klimatomställningen, från internationella förhandlingar till nationell politik.

Bakgrund

Perspektivet på hur klimatförändringarna påverkar kvinnor är väldokumenterat men sällan diskuterat. En rapport från Nordiska rådet visar att jämställdhetsperspektivet inte tas med i planerna för hur vi ska hantera klimatkrisen.

De nordiska länderna har kommit långt när det gäller jämställdhet och det finns ett jämställdhetsperspektiv inom de flesta politikområden. När det gäller klimatpolitiken är det dock inte lika tydligt.

När klimatförändringarna förändrar levnadsvillkoren slår det hårt mot både män och kvinnor. Allra hårdast slår klimatförändringarna globalt mot kvinnor som lever i fattigdom. Män och kvinnor bidrar olika mycket till utsläpp av växthusgaser genom olika konsumtionsmönster och livsstilsval. Forskning visar att länder med större jämställdhet mellan könen får en snabbare och mer hållbar utveckling.

I Norden skiljer sig också mäns och kvinnors livsstil och det innebär skillnader i påverkan på klimatet. I Sverige släpper mäns privata transporter ut dubbelt så mycket koldioxid som kvinnors transporter. Om män till exempel reste på samma sätt som kvinnor skulle utsläppen från persontransporter i Sverige minska med nästan 20 procent och vi skulle redan ha nått den nivå av minskat bilresande som bedöms krävas för att uppfylla klimatmålen till 2050.

När det gäller synen på klimatförändringarna finns det också skillnader. Kvinnor prioriterar miljöfrågor i högre grad än män, både värderingsmässigt och genom handling. För att minska skillnaderna mellan män och kvinnor är det viktigt att se till att kvinnor finns med när besluten fattas. För att lyckas med klimatomställningen behöver även både mäns och kvinnors rättigheter beaktas.

I Parisavtalet fastslås att klimatomställningen ska ske med hänsyn till mänskliga rättigheter och att den ska främja jämställdhet. Exempelvis bör parternas klimatanpassningsarbete utföras med ett jämställdhetsperspektiv. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

Jämställdhet har varit en del av Klimatkonventionen sedan 2001 och är numera en stående agendapunkt vid COP-möten. Kopplat till åtgärdsplanen för jämställdhet (Gender Action Plan, GAP) finns fem prioriterade områden:

- Kapacitetsutveckling, kunskapsspridning och kommunikation.
- Jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap.
- Samstämmighet.
- Jämställdhetsintegrering i genomförande och resurstilldelning.
- Uppföljning och rapportering.

Utskottets synpunkter

Ett flertal medlemmar i utskottet ställer sig bakom förslaget. Utskottet menar att jämställdhet ska vara en del av klimatpolitiken och att det är viktigt att just Norden arbetar för att uppnå en jämställd klimatpolitik.

Tórshavn, den 8. april 2024

Annette Holmberg-Jansson (MSÅ)

Johan Hultberg (M)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Johan Dahl (sb)

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)

Mikko Ollikainen (sv)

Eva Lindh (S)

Anna-Kristiina Mikkonen (sd)

Kirsti Leirtrø (A)

Jette Gottlieb (EL)

Tobias Drevland Lund (Rødt)

Reservation

Den konservativa gruppen och Nordisk Frihet reserverar sig mot förslaget med hänvisning till att förslagets innehåll redan tillvaratagits genom det arbete som Nordiska ministerrådet bedriver på området samt att en jämställd klimatpolitik varit ett tema på FN:s klimatförhandlingar (COP). Reservanterna anser också att de inte kan ställa sig bakom förslaget då det inte tydligt bidrar till nordisk nytta.

Den Konservativa gruppen och Nordisk Frihet rekommenderar på denna bakgrund,

- att Nordiska Rådet inte går vidare med medlemsförslag A 1958/UVN om jämställd klimatpolitik.
-

Tórshavn, den 8. april 2024

Tone Wilhelmsen Trøen (H)
Anne Kristine Linnestad (Høyre)

Mikkel Bjørn (DF)
Pia Sillanpää (saf)